

بەش: یاسا

کۆلیژ: یاسا

زانکۆ (سەلاحەددین هەولێر)

ناوی بابەت: **التشريعات المكملة في القانون الخاص:**

١ - **قوانين حماية حقوق الملكية الفكرية**

٢ - **قانون حماية المستهلك**

پەرتووکی کۆرس - سالی پینجەم

ناوی مامۆستا (پ.ی.د. ئالان بەاء الدین عبدالله)

(بكالوريوس ٢٠٠١ - ماستەر ٢٠٠٧ - دكتورا ٢٠١٣)

سالی خویندن: ٢٠٢٤-٢٠٢٥

په‌رتووی کۆرس

Course Book

التشريعات المكملة في القانون الخاص (قوانين حماية حقوق الملكية الفكرية - قانون حماية المستهلك)	١. ناوی کۆرس
پ.ی.د. ئالان بهاء‌الدین عبدالله المدرس	٢. ناوی مامۆستای بهر پرس
بهشی یاسا - کۆلیژی یاسا	٣. بهش / کۆلیژ
ئیمیل (alan.abudulla@su.edu.krd) مۆیایل (٠٧٥٠٤٤٨٠٧٦٨)	٤. لینکی په‌یوه‌ندی
دوو کاتژمیر له ههفتهیه‌کدا که به شیوهی ئۆنلاین یان ئه‌لیکترونی یان له پۆلدا ده‌گۆوتریتتهوه به‌پێی رێنمایی زانکۆ	٥. یه‌که‌ی خویندن (به‌سه‌عات) له ههفتهیه‌ک
ههشت کاتژمیر له ماوه‌ی ههفتهیه‌کدا	٦. ژماره‌ی کارکردن
Lw0506	٧. کۆدی کۆرس
له‌ سالی (٢٠٠٤) رازه‌ی فه‌رمانبه‌رایه‌تی گووستۆته‌وه له‌ دیوانی چاودیری دارایی هه‌ریمی کوردستان بۆ سه‌ر میلاکی سه‌رۆکایه‌تی زانکۆی سه‌لاحه‌ددین-هه‌ولێر. دوا‌ی سالی‌ک له‌ کارکردن له‌ نووسینگه‌ی به‌ریز سه‌رۆکی زانکۆ، خۆی ته‌رخان کرد بۆ ته‌واوکردنی خویندنی ماسته‌ر له‌ یاسای تاییه‌ت له‌ کۆلیژی یاسا له‌ زانکۆی سه‌لاحه‌ددین. دوا‌ی به‌ده‌سته‌ینانی به‌روانامه‌ی ماسته‌ر، دوو سال و هه‌ک به‌ریوه‌به‌ری کاروباری یاسایی زانکۆی سه‌لاحه‌ددین کاری کردوه. له‌ سالی (٢٠٠٩) خۆی ته‌رخان کرد بۆ ته‌واوکردنی خویندنی دکتۆرا که له‌ سالی (٢٠١٣) به‌ ده‌ستی هه‌ینا له‌ هه‌مان زانکۆ. له‌ سالی (٢٠٠٦) له‌ وه‌ک مامۆستا له‌ به‌شی یاسا له‌ خزمه‌تکردن به‌رده‌وامه‌. بۆ ماوه‌ی (٣) سی سال (٢٠١٦-٢٠١٩) وه‌ک خواستن له‌ زانکۆی لوبنانی فه‌ره‌نسی کاریکردوه و له‌ سالی خویندنی (٢٠١٨-٢٠١٩) وه‌ک راگری کۆلیژی یاسا و په‌یوه‌ندییه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کان له‌ زانکۆی لوبنانی فه‌ره‌نسی کاریکردوه.	٨. پرۆفایه‌لی مامۆستا
خاوه‌نداریتی هه‌زی / داهه‌ینان / هه‌یما بازرگانیه‌کان / دیزاین و هه‌یکارییه‌ پیشه‌سازیه‌کان / ناوی بازرگانی / ریکه‌وتنامه‌ی تریپس / مافه‌کانی به‌کاربه‌ر / ئه‌نجومه‌نی پاراستنی به‌کاربه‌ر	٩. وشه‌ سه‌ره‌کیه‌کان

١٠. ناوهرۆکی گشتی کۆرس:

ئەمڕۆ ولاتان ھەنگاوی راستەقینیان ناو بە ھێزکردنی ئابوورییەکیان، چونکە گەشتوونەتە ئەو راستییەکی کە ناكریت باس لە ولاتیکی بە ھێز یاخود ھاوڵاتییەکی خوشگوزەران بكریت بەبێ ئەوێ و ئەو ولاتە ئابوورییەکی بە ھێز و پتەوی ھەبێت.

بونیادنانی ئابوورییەکی بە ھێز پنیوستی بە چەند کایەکی سەرەکی ھەیە کە گرنگیدان بە پاراستنی مافەکانی خاوەنداریتی ھزری و پاراستنی مافەکانی بەکاربەران یەکنیکە لەو کایە بە ھێزانە چونکە ئەمڕۆ گەشەیی دارایی و فراوانبوونی چوارچۆیە بازراگانی نیو دەوڵەتی و بووژانەوێ ئابووری ھەموویان بەندن بە پاراستنی مافەکانی خاوەنداریتی ھزری و پاراستنی مافەکانی بەکاربەران.

خویندنی ئەم بابەتە لە ئەمسالی خویندن، ھەولیکە بۆ ناساندنی قوتابیانی قوناعی پینجەم لە بەشی یاسا بە چەمکی پاراستنی مافەکانی خاوەنداریتی ھزری و پاراستنی مافەکانی بەکاربەران و گشت ئەو بابەتانە کە لە ژێر سنیبەری ئەم دوو بابەتە بوونیان ھەیە. ئەم خویندەش لە ژێر چوارچۆیە قانونە بەرکارەکانی عێراقی دەبێت بە تاییبەت ئەوانە کە لە ھەریمی کوردستان بەرکارن و ھەروەھا ئامازە بە گرنگترین ئەو ریکەوتنامە نیو دەوڵەتیانە دەكریت کە پەيوەستن بەم دوو بابەتە سەرەکییە.

١١. ئامانجەکانی کۆرس

١. ئاشناکردنی قوتابیانی بە دەقەکانی یاساکانی پاراستنی مافەکانی خاوەنداریتی ھزری و مافەکانی بەکاربەر.

٢. راھینانی قوتابیانی لەسەر شیکردنەوێ دەقە یاساییەکان و چۆنیەتی گەشتن بە مەبەستی یاسادانەر.

٣. دروستکردنی رۆشنبیرییەکی قانونی لای قوتابیانی تاییبەت بە پاراستنی مافەکانی خاوەنداریتی ھزری و مافەکانی بەکاربەر.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی

پنیوستە لەسەر قوتابی لە ماوێ ئەم کۆرسەدا ئامادەبێت چ لە کاتی گووتنەوێ وانە بە ئونلاین یاخود لە پۆلەکانی وانەگووتنەوێ یان بە ھەر شیویەکی کە زانکو بریاری لەسەر دەدات. ھەروەھا پنیوستە لەسەر قوتابی بە باشی خۆی ئامادە بکات بۆ تاقیکردنەوێ ھزری یا ھەر تاقیکردنەوێیەکی تر کە لە لایەن مامۆستای بابەتەوێ دیاری دەكریت. ھەروەھا، پنیوستە لەسەر قوتابی بە ھاوکاری لەگەڵ مامۆستای بابەت لە ماوێ سالی خویندندا راپۆرتیک ئامادەبکات و پینشکەشی بکات لە سنووری بابەتەکە و چەندین وتاریش بنوسیت بۆ ئەم مەبەستە.

١٣. رینگه‌ی وانه ووتنهوه

١. باسکردنی بابیت له لایهن ماموستا و گفتوگو کردن له گه‌ل قوتابیان.
٢. ئاماده‌کردنی په‌په‌ری کار.
٣. به گرووپ کردنی قوتابیان و پیدانی ئه‌رك پیمان و ئه‌نجامدانی کئیرکی له نیوان گرووپه‌کان.
٤. به‌کاره‌ینانی داتاشۆ بۆ پيشاندانی کورته‌ی وانه‌کان و ده‌قه‌کان.
٥. پیدانی پرسیار و وه‌لامی نموونه‌یی له‌سه‌ر بابته‌ی پیشکەش کراوه‌که.

١٤. سیسته‌می هه‌سه‌نگاندن

١. له ماوه‌ی ئهم سالی خویندندا، قوتابی دوو تاقیکردنه‌وه ئه‌نجام دهدات، هه‌ر یه‌کیکیان له‌سه‌ر (١٥) نمره ده‌بیت.
٢. ئهو (١٠) نمره‌یه‌ی که له‌ده‌ستی ماموستا ده‌مینیته‌وه ، به قوتابی ده‌به‌خشریت له به‌رامبه‌ر: ئهو چالاکیانیه‌ی که له ناو هو‌لی خویندن له که‌مپه‌س یان به ئۆنلاین ئه‌نجامی دهدات و ئهو نمرانه‌ی که له تاقیکردنه‌وه‌ی رۆژانه‌دا به ده‌ستی ده‌هینیت وه‌روه‌ها ئه‌نجامدانی ئهو ئه‌رکانه‌ی که پێی ده‌سپێردریت.

١٥. ده‌رئه‌نجامه‌کانی فیربوون

١. تئگه‌یشتی ته‌واو له‌سه‌ر قانونه‌کانی پاراستی مافه‌کانی خاوه‌نداریتی هزری و مافه‌کانی به‌کاربه‌ر.
٢. ئاشنابوون و ئاگاداربوون له که‌موکورتیه‌کانی قانونه‌کانی پاراستی مافه‌کانی خاوه‌نداریتی هزری و مافه‌کانی به‌کاربه‌ر.
٣. چۆنیه‌تی زالبوون و چاره‌سه‌رکردنی هه‌ر کئیشه‌یه‌کی یاسایی تاییه‌ت به‌م دوو بابته‌ه.

١٦. لیستی سه‌رچاوه‌کان

أ- کتیبه‌کان.

١. د.ریاض القیسی، علم أصول القانون، الطبعة الأولى، بیت الحکمة، بغداد-العراق ، ٢٠٠٢.
٢. د.محمد سلیمان الأحمد، فلسفة الحق، الطبعة الأولى، مكتبة زين الحقوقية والأدبية، بيروت-لبنان، ٢٠١٧.
٣. د.غسان رباح ، قانون حماية المستهلك الجديد ، منشورات زين الحقوقية ، بيروت ، ٢٠٠٦.
٤. د.محمد بودالي ، حماية المستهلك في القانون المقارن ، دار الكتاب الحديث ، القاهرة ، ٢٠٠٦.
٥. د.عبدالمعزم البدرابي، المدخل للعلوم القانونية، دار النهضة العربية، بيروت-لبنان ، ١٩٦٦.
٦. د.عبدالله مصطفى، علم أصول القانون، شركة الفكر للتصميم والطباعة المحدودة، بغداد-العراق ، ١٩٩٦.
٧. د.صلاح زين الدين، المدخل الى الملكية الفكرية، الطبعة الأولى، مكتبة دار الثقافة للنشر والتوزيع، عمان-الأردن ، ٢٠٠٤.

٨. محمد طه البشير و د.غني حسون طه، الحقوق العينية، الجزء الأول، الطبعة الثالثة، العاتك لصناعة الكتاب، القاهرة - مصر ، ٢٠٠٩.
٩. د.عبدالرزاق أحمد السنهوري، الوسيط في شرح القانون المدني الجديد، الجزء الثامن (حق الملكية)، الطبعة الثالثة، منشورات الحلبي الحقوقية، بيروت-لبنان ، ٢٠٠٠.
١٠. د.عصام احمد البهجي، حقوق الملكية الفكرية للأصناف النباتية المعدلة وراثيا - دراسة تحليلية، دار الجامعة الجديدة، الإسكندرية-مصر ، ٢٠٠٧.
١١. د.صلاح الدين الناهي، الوجيز في الملكية الصناعية والتجارية، دار الفرقان، عمان-الأردن ، ١٩٨٣.
١٢. د.أحمد علي عمر، الملكية الصناعية وبراءات الإختراع، مطبعة الحلمية، الإسكندرية-مصر ، ١٩٩٣.
١٣. د.حسين توفيق فيض الله، إتفاقيات ال(WTO/GATT) وعولمة الملكية الفكرية، مطبعة جامعة صلاح الدين، أربيل، ١٩٩٩.
١٤. د.اكرم فاضل سعيد قصير، المعين في دراسة النظام القانوني لمؤسسات وأنشطة منظمة التجارة العالمية، الطبعة الأولى، دار السنهوري، بغداد، ٢٠١٤.

بـقانونه عيراقبيهكان

١. قانون براءات الإختراع والنماذج الصناعية والمعلومات غير المفصح عنها والدوائر المتكاملة رقم ٦٥ لسنة ١٩٧٠.
٢. قانون حق المؤلف والحقوق المجاورة رقم ١٧ لسنة ٢٠١٢ الكوردستاني.
٣. قانون حمايه حق المؤلف رقم ٣ لسنة ١٩٧١،
٤. قانون العلامات والبيانات التجارية رقم ٢١ لسنة ١٩٥٧.
٥. القانون المدني رقم ٤٠ لسنة ١٩٥١.
٦. قانون التجارة رقم ٣٠ لسنة ١٩٨٤.
٧. قانون العقوبات رقم ١١١ لسنة ١٩٦٩.
٨. قانون حماية المستهلك رقم ١ لسنة ٢٠١٠.
٩. الأنظمة والتعليمات المتعلقة بحماية حقوق الملكية الفكرية وحقوق المستهلك.

ههفته	ريكهوت	بابته
ههفتهى يهكهم	٢٠٢٤-٩-٨	تصور عام حول الملكية الفكرية
ههفتهى دووهم	٢٠٢٤-٩-١٥	تعريف الملكية الفكرية وطبيعتها القانونية
ههفتهى سنيهم	٢٠٢٤-٩-٢٢	اتفاقية تريبس ومنظمة التجارة العالمية
ههفتهى چوارهم	٢٠٢٤-٩-٢٩	اتفاقية تريبس ومنظمة التجارة العالمية
ههفتهى پينجهم	٢٠٢٤-١٠-٦	اتفاقية تريبس ومنظمة التجارة العالمية
ههفتهى شهشهم	٢٠٢٤-١٠-١٣	العلامات التجارية
ههفتهى حهفتم	٢٠٢٤-١٠-٢١	العلامات التجارية
ههفتهى ههشتم	٢٠٢٤-١٠-٢٧	العلامات التجارية
ههفتهى نوهم	٢٠٢٤-١١-٣	العلامات التجارية
ههفتهى دههم	٢٠٢٤-١١-١٠	العلامات التجارية
ههفتهى يازدههم	٢٠٢٤-١١-١٧	المؤشرات الجغرافية
ههفتهى دوازدهم	٢٠٢٤-١١-٢٤	براءات الإختراع
ههفتهى سيندهم	٢٠٢٤-١٢-١	براءات الإختراع
ههفتهى چاردهم	٢٠٢٤-١٢-٨	براءات الإختراع
ههفتهى پازدهم	٢٠٢٤-١٢-١٥	براءات الإختراع
ههفتهى شازدهم	٢٠٢٥-١-٥	النماذج والرسوم الصناعية
ههفتهى حهفدهم	٢٠٢٥-١-١٢	النماذج والرسوم الصناعية
ههفتهى ههزدهم	٢٠٢٥-١-١٩	المعلومات غير المفصح عنها
ههفتهى نووزدهم	٢٠٢٥-١-٢٦	المعلومات غير المفصح عنها
ههفتهى بيستم	٢٠٢٥-٢-٢	دعوى حماية حقوق الملكية الفكرية

ههفته	رێكهوت	بابهت
ههفتهی بیست و یهك	۲۰۲۵-۲-۹	نظره عامه حول المستهلك وحمایته
ههفتهی بیست و دوو	۲۰۲۵-۲-۱۶	التعريف بالمصطلحات ذات الصلة
ههفتهی بیست و سێ	۲۰۲۵-۲-۲۳	الهدف من القانون ونطاق سريانہ
ههفتهی بیست و چار	۲۰۲۵-۳-۲	مجلس حماية المستهلك
ههفتهی بیست و پینج	۲۰۲۵-۳-۹	لجان التفتيش
ههفتهی بیست و شەش	۲۰۲۵-۳-۱۶	حقوق المستهلك
ههفتهی بیست و حەفت	۲۰۲۵-۴-۶	حقوق المستهلك
ههفتهی بیست و ههشت	۲۰۲۵-۴-۱۳	واجبات المجهز والمعلن
ههفتهی بیست و نۆ	۲۰۲۵-۴-۲۰	ما يجب أن يمتنع عنه المجهز والمعلن
ههفتهی سی	۲۰۲۵-۴-۲۷	ما يجب أن يمتنع عنه المجهز والمعلن

۱۸. تاقیکردنەوهکان

۱. باسکردنی واقیعهیهکی پراکتیکی و وپروژاندنی ههندی پرسیار .
۲. راستی و ناراستی ئەم دهستهواژانهی خوارهوه دیاری بکه لهگهڵ باسکردنی هویهکهی .
۳. ئەمانهی خوارهوه به کورتی وه لأم بدهروه .
۴. شروقهی ئەم دهستهواژانهی خوارهوه بکه .
۵. بهراوردکردن و بژارده .
۶. راست و چهوت و راستکردنوهی چهوتهکان .
۷. لیکهوتهی یاسایی ئەم حالهتانهی خوارهوه دیاری بکه .
۸. ههلوێستی یاسادانهی عیراقی لهم بابهتانهی خوارهوه باس بکه .